

Česká zemědělská univerzita v Praze

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Česká zemědělská univerzita v Praze

Katedra ochrany lesa a myslivosti
Fakulta lesnická a dřevařská

Chov mufloní zvěře (*Ovis musimon*) na Strakonicku

Bakalářská práce

Bohuslava Kořánová

Obor: DHSSL

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jaroslav Červený, CSc.

Praha 2012

Univerzita: Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta: Lesnická a dřevařská

Katedra: Katedra ochrany lesa a myslivosti Školní rok: 2011/2012

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ochrany lesa a myslivosti

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kořánová Bohuslava

Hospodářská a správní služba v lesním hospodářství

Název práce

Chov muflonů zvěře na Strakonicku

Anglický název

Keeping of the mouflon in the Strakonice region (Southern Bohemia, Czech republic)

Cíle práce

Vyhodnocení vývoje početních stavů muflonů zvěře na Strakonicku. Stanovení možného managementu druhu ve sledované oblasti.

Metodika

Excerpce veškerých dostupných literárních údajů. Popis sledovaného území. Získání údajů myslivecké sčítání muflonů zvěře ve sledované oblasti. Vypracování možného managementu druhu.

Harmonogram zpracování

1. Literární přehled do konce prosince 2011.
2. Získání údajů o výskytu muflona z jednotlivých honiteb sledovaného území do konce ledna 2012.
3. Vyhodnocení získaných údajů do konce února 2012.
4. Předložení prvotního rukopisu do konce března 2012.
5. Odevzdání svážené konečné verze bakalářské práce do konce dubna 2012.

Rozsah textové části

cca 30 stran

Klíčová slova

muflon, vývoj populace, Česká republika

Doporučené zdroje informací

Andreska J., 2005: O vysazení muflona (*Ovis musimon*) v Českých zemích. *Lynx n.s.*, 36:5-8.
Andreska J., Andresková E., 1993: Tisíc let myslivosti. Tina Vimperk., 443 str.
Anděra M. & Červený J., 2009: Velcí savci v České republice. Rozšíření, historie a ochrana. 1. Sudokopytníci (Artiodactyla). Národní museum, Praha. 87 str..
Mlíkovský J., Stýblo P., 2006: Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky. ČSOP Praha. 496 str.
Mottl S., 1960: Mufloní zvěř. SZN Praha, 179 str.
Tomiczek H., Türcke F., 2007: Mufloní zvěř. Biologir, chov a lov, Víkend s.r.o. Praha 88 str.

Vedoucí práce

Červený Jaroslav, doc. Ing., CSc.

Termín odevzdání

duben 2012

prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.

Děkan fakulty

V Praze dne 3.4.2012

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma: Chov mufloní zvěře (*Ovis musimon*) na Strakonicku, vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přehledu použité literatury.

V Praze, 25. 4. 2012

.....
Bohuslava Kořánová

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu bakalářské práce Doc. Ing. Jaroslavu Červenému, CSc. za pomoc při zpracování této bakalářské práce, poskytnutí velmi cenných rad a materiálů.

Dále bych ráda poděkovala JUDr. Markovi Šťastnému za jeho ochotu a poskytnutí dalších materiálů, které byly potřebné pro zpracování mé práce. V neposlední řadě děkuji své rodině za velikou podporu a trpělivost, kterou mi věnovali v průběhu mého studia.

Abstrakt:

Bakalářská práce na téma Chov mufloní zvěře (*Ovis musimon*) na Strakonicku se snaží shrnout počet výskytů a vývoj populace na Strakonicku. Z počátku je popsán muflon obecnou charakteristikou a poté následuje popis rozšíření druhu se zaměřením na Strakonicko. A to konkrétně na honitby Mečichov, Doubravice, Třebohostice, Sedlo, Poříčí, Katovice a Mnichov, kde z důvodu velkého rozšíření výše uvedeného druhu v těchto oblastech vznikly velké škody na lesních a zemědělských pozemcích.

Klíčová slova: Historie druhu, výskyt, vývoj početnosti populace, lov

Summary:

Bachelor thesis Breeding moufflon (*Ovis musimon*) in the Strakonice area deals with summarizing occurrence and evolution of population in the Strakonice area. Firstly the moufflon is described in general way and then there is a description of an extension of the species in the Strakonice area for shootings Mečichov, Doubravice, Třebohostice, Sedlo, Poříčí, Katovice and Mnichov, where extensive damages in forest and agricultural lands were caused due to over population of the above mentioned species in these areas.

Key words: The history of the species, occurrence, extension of the species, hunting

Obsah

1	ÚVOD	8
1.1	Cíl práce	9
2	CHARAKTERISTIKA DRUHU	10
2.1	Zoologické zaměření, popis mufloní zvěře	10
2.2	Rozmnožování, vývoj mláďat	12
2.3	Vývoj toulců, odhad věku, potravní nároky.....	14
2.4	Životní projevy, chování.....	16
2.5	Přehled legislativy týkající se mufloní zvěře	18
3	HISTORIE DRUHU, ROZŠÍŘENÍ	19
3.1	Historie druhu.....	19
3.2	Rozšíření v Evropě.....	20
3.3	Rozšíření v České republice	21
4	CHOV A LOV	24
4.1	Základy chovu	24
4.2	Plánování lovu	25
4.3	Způsoby lovu.....	26
5	VÝSKYT A CHOV MUFLONÍ ZVĚŘE NA STRAKONICKU	28
5.1	Popis území.....	28
5.1.1	Myslivecké sdružení Hájky Mečichov.....	28
5.1.2	MS Hubert Doubravice.....	29
5.1.3	MS Lipová Třebostice	29
5.1.4	MS Kaliště, Střelskohošťická Lhota –Sedlo	31
5.1.5	MS Poříčí	31
5.1.6	MS Mnichov-Krty.....	32
5.1.7	MJ Katovice	33
5.1.8	Celkový přehled výměr jednotlivých honiteb:	34
5.2	Historický výskyt – Myslivecká jednota Katovice.....	34
5.3	Historický výskyt – MS Hájky Mečichov.....	35
5.4	Historický výskyt – ostatní MS	36
5.5	Vývoj populace a současný stav	36
5.5.1	Tabulky stavu a odstřelu	39
6	NÁVRH MOŽNÉHO MANAGEMENTU	42
7	ZÁVĚR	43
8	SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY:	44
	PŘÍLOHA 1 – OHODNOCENÍ TROFEJE	A
	PŘÍLOHA 2 – OHODNOCENÍ TROFEJE	B
	PŘÍLOHA 3 – MUFLONKA S RŮŽKY	C

1 Úvod

V této bakalářské práci jsem se zaměřila na historii, chov a lov muflona (*Ovis musimon*) v ČR, zvláště pak na Strakonicku. Jde zejména o honitby Mečichov, Doubravice, Třebohostice - Zadní Zborovice, Střelskohošťická Lhota - Sedlo, Poříčí, Katovice a Mnichov - Krty, kde z důvodu velkého rozšíření výše uvedeného druhu v těchto oblastech v posledních 10-ti letech vznikají škody na lesních a zemědělských pozemcích. Honitby vytvářejí souvislou oblast o rozloze přibližně 6 700 ha, kde má tato zvěř výhodné podmínky pro rozvoj své populace.

Muflon představuje v naší fauně další nepůvodní, dobře aklimatizovaný druh lovné zvěře s kvalitními loveckými trofejemi, jehož populační úroveň zaznamenala v posledních 2-3 desetiletích neúměrný nárůst. Ve vztahu k autochtonní fauně jsou známy příklady negativního vlivu muflonů na populace srnce obecného (potravní a prostorová kompetice) i prasete divokého (změna rytmu denní aktivity a prostorová kompetice). Při vyšší početnosti působí mufloni nezanedbatelné škody intenzivním okusem letorostů dřevin (zejména v zimním období), na trvalých stanovištích opakované spásání způsobuje jejich zakrnění a zamezuje přirozenému zmlazování stromového patra. V menší míře se muflon podílí i na škodách vzniklých loupáním kůry a okusováním stromů, zvláště smrků. Nežádoucí jsou i větší kumulace muflonů v chráněných územích typu lesostepí a dubohaiřin.

Muflon se vyskytuje zhruba na polovině území České republiky. Na našem území není předmětem zákonné ochrany vyjma myslivecké legislativy (stanovené doby lovu). Z mezinárodních konvencí je zahrnut do přílohy III. Bernské úmluvy, avšak postavení nepůvodních populací je nevyjasněné. Výsledky mapování potvrdily, že současný výskyt muflona jako stálého druhu se vyskytuje zhruba na 38,9 % území ČR. Těžiště stávajícího výskytu leží v severních, západních, jihozápadních a severovýchodních Čechách, dále v jižní polovině Českomoravské vrchoviny, na jihovýchodní

Moravě, v Nížkém Jeseníku a ve vrchovinách na severozápadě naší části Slezska. Jinde je výskyt muflona spíše nesouvislý nebo nepravidelný. Jako méně výrazný se projevuje zejména v nížinách středních Čech a většiny Moravy a Slezska. U oborových chovů je situace zcela jiná, neboť počet obor s chovem muflonů zaznamenal za stejné období enormní, více než 100 % nárůst z 41 obor v roce 1991 na 88 obor v roce 2001 (Anděra 2009). V každém případě jde o jeden z mála případů úspěšné introdukce, která vedla ke vzniku dlouhodobě života schopných populací a relativně bezproblémovému soužití nového druhu se stávajícím prostředím (Kamler 2004).

1.1 Cíl práce

Mufloní zvěř má na našem území více jak sto let poměrně úspěšné existence.

Dlouhodobé výsledky ukazují úspěšnost chovu mufloní zvěře v našich honitbách. Cílem mé práce je vyhodnotit vývoj a početní stav mufloní zvěře na Strakonicku a zároveň stanovit možný management pro jeho další chov a lov, zvláště pak v honitbách Mečichov, Doubravice - Nahošín, Třebohostice - Zadní Zborovice, (obdělávaná půda v pronájmu Zemědělského družstva Třebohostice), Střelskohoštická Lhota - Sedlo, Poříčí (obdělávaná půda z většiny v pronájmu Zemědělského družstva Střelské Hoštice), Katovice a Mnichov - Krty (obdělávaná půda z většiny v pronájmu a ve vlastnictví firmy Agrokát, spol. s r.o. Katovice), jedná se zde o souvislou část krajiny, ve které mufloní zvěř přebíhá.

2 Charakteristika druhu

2.1 Zoologické zaměření, popis mufloní zvěře

Muflon (*Ovis orientalis musimon*)

Řád: sudokopytníci

Čeleď: turovití

Rod: ovce

Druh: muflon

Rodově příbuzní jsou:

- argali (*Ovis ammon*)
- ovce domácí (*Ovis ammon faries*)
- ovce aljašská (*Ovis dalli*)
- ovce kruhorohá (*Ovis orientalis*)
- ovce tlustorohá (*Ovis cavadensis*)
- ovce sněžná (*Ovis nivicola*)
- ovce stepní (*Ovis vignei*)

Muflon není naší původní zvěří. V Čechách našel velmi dobré životní podmínky a ukázalo se, že mnohem vhodnější, než v oblasti jeho původního rozšíření. Je naší nejjakostnější trofejovou zvěří, o čemž svědčí i ta skutečnost, že 8 největších světových trofejí pochází právě z České republiky. Mufloní zvěř žila u nás původně pouze v oborách, avšak nyní se chová i volně v honitbách a stala se tak součástí naší fauny (Rakušan 1988).

Mufloní zvěř je pestře zbarvená. Jejich základní zbarvení je hnědé, se světlejšími či tmavšími odstíny, světle rezavohnědá až po značně tmavohnědá a černá barva nejtmaší bývá rouno nebo také hřiva (prodloužená

srst na krku muflona a pruh na hřbetu). Mufloni mívají na bocích velké bílé skvrny označované jako sedlo (tzv. čabraka).

Obrázek 1: Muflon - beran

V zimním šatě převládají tmavé barvy než v letním. Srst je na dotek částečně mastná a má vodoodpudivé účinky. Starší berani mívají drobné lysinky na hlavě kolem toulců, které jsou způsobeny otlaky a oděrkami, vzniklými při vzájemných soubojích. Typická je pro berany i obličejová maska tj. bílá skvrna na svíráku a větrníku, která se s přibývajícím věkem rozšiřuje směrem ke kořeni větrníku a dále kolem světel (Tomiczek 2007). Tato obličejová maska může sloužit i jako orientační ukazatel pro přibližné určování věku beranů (jedná se ovšem o nepřesný způsob určení věku).

Pohlaví se od sebe lépe rozezná než u jiné spárkaté zvěře, muflonka je menší, křehčí stavby těla a její srst je méně zbarvená. Výměna srsti (přebarvování) probíhá 2x ročně stejně jako u jiné spárkaté zvěře. Nejprve přebarvují mladí, zdraví jedinci, nejpozději staré a nemocné kusy. Jarní přebarvování probíhá ke konci března a v dubnu, ukončeno bývá někdy až v červnu. Podzimní přebarvování probíhá již v září a je dokončeno v říjnu

až listopadu. Pro muflona je typická nízká postava se silnějším krkem a krátkou hlavou, na které se nachází srpovitě zahnuté rohy o délce 50 - 90 cm, zvané toulce. Podle počtu přírůstků na rozích lze přibližně určit věk zvěře. Délka mufloního těla se většinou uvádí v rozmezí od 110 do 130 cm. Výška samce v kohoutku 70 - 90 cm, samice 65 - 75 cm. Samec se nazývá muflon, samice muflonka, mládě obojího pohlaví muflonče (Rakušan 1988). Hmotnost se pohybuje mezi 30 - 40kg, muflonky 20 - 30kg. Závisí ovšem na věku a zdravotním stavu zvířete.

2.2 Rozmnožování, vývoj mláďat

Mufloní zvěř pohlavně dospívá v 1,5 roce života, resp. muflonka dospívá během následujícího roku po narození a beran se zapojuje do reprodukce zhruba ve 3 roce života. Muflon se může dožít i 15 let, ale v průměru to bývá maximálně 10 let. Průběh říje je většinou nenápadný, bez hlasitých projevů. V říji jsou však častější souboje muflonů. Mufloní říje probíhá zpravidla v listopadu, někdy i v prosinci. Období říje u muflonů není pevně dáno a muflonky velmi často přicházejí do říje i v průběhu roku. V takových případech je možné spatřit či dlouhodobě sledovat muflonku s čerstvě narozeným muflončetem na podzim a v zimě, a to od prosince do února. V takovémto případě několika denní muflončata jsou schopna přežít i velmi vysoké mrazy. Problém nastává při dlouhotrvajících deštích nebo při vysoké sněhové pokrývce. Klazení muflončat v zimních měsících není ničím neobvyklým, a přesto nebyl tento jev zatím popsán v odborné literatuře. Muflonky jsou plné 148 - 160 dní, což je 21 - 23 týdnů (tedy 5,5 měsíce). K rozdílnému počátku říje a nestejně délce březosti tedy odpovídá i doba klazení mláďat, které probíhá většinou od března, ale může se protáhnout až do začátku července nebo i déle jak je výše popisováno. Převážně ale probíhá v dubnu (Tomiczek 2007). Před klazením se muflonky oddělí od tlupy. Jedním z důvodů proč se muflonka s muflončetem odděluje od tlupy je i to, že by čerstvě narozené mládě nestačilo zbytku stáda v případě útěku před nebezpečím. Během dnů, kdy je

muflonka oddělená od stáda, žije s muflončetem skrytě bez hlasových projevů. V tomto období se muflonka od muflončete nikterak nevzdaluje, jako je tomu u srn a mládě dokáže urputně bránit proti predátorům (tj. zpravidla liška) nebo i např. před loveckými psy, jak bylo ostatně v honitbě Mečichov – Hlupín vícekrát pozorováno. Od takového útoku na lovecké psy muflonku zpravidla neodradí ani přítomnost lidí. V okamžiku kdy muflončata zesílí, bývá hlavní obranou muflonek útěk.

Bezprostředně po vypuzení mláděte je matka olíže a začíná fáze vtištění. Teprve když se spojení mezi nimi stane nerozlučným, což bývá zpravidla za několik dní, muflonky se vrací zpět do tlupy mezi ostatní muflonky (Tomiczek 2007). Hmotnost právě kladeného muflončete je rozdílná a individuální. Prameny o hmotnosti se rozcházejí od 2 - 2,6 kg, jiné 2,8 - 3,4kg. Spokojíme se proto s konstatováním, že hmotnost se pohybuje okolo 2 kg. Muflonče je velmi brzy schopno samostatného pohybu. Asi po čtvrt hodině již stojí na vlastních bězích. Za jednu až dvě hodiny je schopno následovat svoji matku i v obtížnějším terénu. Po dvou až třech týdnech je muflonče schopno přijímat zelenou potravu, zpočátku jako doplněk k mateřskému mléku. Po 6 - 8 nedělích začíná zelená strava převažovat, i když muflonče saje mléko mnohem déle.

Obrázek 2: Muflonka s mládětem [zdroj: Dana Kučerová]

2.3 Vývoj toulců, odhad věku, potravní nároky

Mufloní zvěř má na hlavě rohy, v myslivecké mluvě toulce. Od jeleního paroží se liší tím, že se neshazují a neustále přirůstají. Jsou jednak produktem kůže tak jako srst či spárky, a proto nemají charakter kosti. Silně vyvinuté velké toulce nosí pouze mufloní berani a jsou velmi vyhledávanou a ceněnou trofejí. Mnohé muflonky mají též toulce, ale malé (tzv. růžky) nanejvýš 16 cm dlouhé (Rakušan 1988). Růžky muflonek lze velmi dobře rozeznat od rohů muflonů a v prvním roce jejich života, kdy mohou být délky obou někdy zhruba stejné. Růžky muflonek (viz Příloha 3) jsou již na své bázi zpravidla užší, méně zakřivené a hlavně zploštělé, dvojsečné (Lochman 1979). Toulce muflon používá jako zbraň při soubojích. Rostou na kostnatých výběžcích, které vyrůstají z čelní kosti. Toulce jsou znatelně vrubovány. Velikost vrubů se zmenšuje s věkem zvěře. U dospělých muflonů jsou nejmenší nebo nejtěsnější rostlé vruby na základně toulce. Podle toulců se poměrně přesně nechá určit věk muflona – rozeznávají se tzv. roční vruby. Vznikají zastavením nebo zpomalením růstu toulce v době nedostatku potravy, hlavně v zimním období. Rohové výběžky u muflončat samčího pohlaví začínají vyrůstat již po několika dnech po narození na čelní kosti. Již po čtyřech týdnech začíná rohovina prořezávat vrchní vrstvu pokožky a objevují se nejprve malé rohové výběžky s oboustranným břitem, ve tvaru špičatých kornoutů. Opticky se růst toulců rozezná mezi třetím až pátým měsícem života berana. Nejdříve v červnu, nejpozději v srpnu rostou rohovité toulce do špičky až pravoúhle směrem dopředu, na mezitím vytvořených výběžcích čelní kosti. Rohové výběžky čelní kosti určují nejen rozlohu a vinutí toulců, ale dávají jim i pevnost se zřetelem k délce a síle.

Obrázek 3: Mufloní toulce [zdroj: MS Hájky Mečichov]

Toulce mají u základny téměř trojhranný průřez, který se směrem ke hrotům postupně mění v dvoubřitý. Prstence nejstarších částí toulců jsou až do počátku třetího roku ploché, široké až 1,5 cm a velmi malého počtu. Kolem osmého roku a později mají prstence šířku a hloubku 1 až 2 mm (Tomiczek 2007). Při odhadu věku žijící mufloní zvěře, poskytuje jistou možnost porovnání jednotlivých kusů v tlupách. Mladší kusy jsou štíhlejší, zaoblenější a pohyblivější, starší hranatější a mohutnější. Věk můžeme také posuzovat podle tzv. masky – obličejové části. Tvoří ji světlejší srst na přední části horní čelisti a na hřbetě nosu. Rozšiřování nosní části horní čelisti a na hřbetě nosu. Rozšiřování nosní části až do výše světel se maska s postupujícím věkem zvětšuje. Věk ulovené zvěře u samčího druhu určuje též podle ročního vrubování toulců u obou pohlaví podle vývoje chrupu. Pro samotné určení stáří jedince jsou důležité údaje o období, kdy dochází k prořezání mléčných zubů, dále kdy dochází k výměně mléčných zubů za trvalé (tento proces končí asi v 46. měsíci života), popřípadě i údaje o tom, jaké jsou typické změny na jednotlivých zubech, způsobené jejich opotřebením v průběhu stárnutí jedince v určitém časovém sledu (Červený 2010). Dospělý muflon má 32 zubů. Vadou při růstu toulců je tzv.

vrůstavost. Toulce při této vadě zarůstají do krku berana a velmi často ho míjí jenom těsně. Na krku poté zůstane jenom lysinka, která vzniká třením toulce o krk. V některých případech se toulce vychýlí nad krk. V takovém to případě je beran dosti omezen v pohybu hlavy i krku samotného (Tomiczek 2007). Mufloni se zarůstáváním vinutím toulců bývají také nejčastěji oběťmi toho, že si toulec navléknou na větev či kmínek a uhynou, neboť se nemohou vyprostit (Lochman 1979). Tito jedinci by měli být podle všech chovatelských zásad odloveni přednostně. Méně častá je u muflonů asymetrie toulců či vrozená deformace toulců. Mufloní zvěř patří mezi býložravce. Potravní nároky mufloní zvěře jsou velmi skromné. Spásá většinou travní a bylinné porosty, někdy i letorosty dřevin. Mufloní zvěř má rozeklaný horní pysk a každá jeho polovina je schopná samostatného pohybu, což jí umožňuje spásat rostliny těsně u země.

2.4 Životní projevy, chování

Smyslové orgány má muflon velmi dobře vyvinuté, stejně jako většina volně žijící zvěře. Myslí se tím ústrojí, pomocí kterých zvěř zachycuje různé podněty z vnějšího prostředí. Zrak – oči (zvaná mysliveckou mlovou světla) jsou umístěny po obou stranách hlavy v očních dutinách. Jsou zaměřena do stran tak, že každé oko má zorné pole zachycující úhel asi 300°. V čočce se světelné vlny nesbíhají do jednoho bodu, ale do linky, která umožňuje periferní vidění. U muflona je zorné pole silně omezeno toulci. Mufloní zvěř má nejen velmi dobrý zrak, ale i dobrý sluch a čich a navíc skvělý orientační smysl. Na neznámé zvuky, které neodpovídají přirozeným zvukům z okolí, reaguje mufloní zvěř co možná nejtišším odskočením nebo varovným hvizdem a následným útekem. Čich mufloní zvěře je dobrý, ale ne tak dokonalý jako zrak. Vzdálenější pachy zachytí jen v případě, že je přinese vítr. Zvuky, které zvěř vydává, slouží jak ke komunikaci, tak k varování před nebezpečím. Ostré, pronikavé zvuky jako ostatní volně žijící zvěř však mufloni nevydávají ani v nebezpečí. V takovém případě vydává varovný „hvizd“ čelná muflonka, která ho doprovází dupnutím

předního běhu. Po tomto varování celá tlupa okamžitě uteče. Při útěku se silnější beran zdržuje zpravidla na konci tlupy. Mufloní zvěř má na všech čtyřech běžích vyvinuté mezivrstní pachové žlázy. V případě, že mufloní tlupě nehrozí žádné nebezpečí, jsou hlasové projevy muflonů slyšitelné i na velkou vzdálenost. Jde zejména o, pro ovce typické, mečení (Tomiczek 2007). Takovéto chvíle mufloni využívají k odpočinku nebo k doplnění potravy. Berani se rádi v těchto chvílích věnují vzájemným soubojům, při kterých do sebe hlavami resp. toulci naráží. Tento charakteristický zvuk připomínající štípání dříví sekerou je daleko slyšitelný. Souboje beranů nejsou nikdy zákeřné a nebezpečné. Staří berani nikdy nenašleparají berany výrazně mladší a ani s nimi nesvádí souboje. Z mládenecké skupiny beranů se při soubojích oddělí vždy předem určený beran, který zkouší sílu a dovednost proti beranu staršímu. Tyto souboje bývají pro berany vysilující a v případě odpočinku dokážou velmi tvrdě usnout a není proto problém se k takovému beranu dostat na velmi blízkou vzdálenost. Berani bývají také méně ostražití než muflonky a v přítomnosti muflonek nechávají ostražitost zcela na muflonkách. Muflonky se také vzájemně střídají v hlídání stáda, tzn. pokud jedna přijímá potravu, druhá vždy obhlíží krajinu poté se střídají. Není rozhodně také pravdou, že mufloní stádo vede vždy nejstarší muflonka. V mnoha případech bylo pozorováno, že stádo vede mnohem mladší muflonka. V případě, že muflonka uhyne nebo je nesprávně odlovena, zbývající stádo si během několika minut vybere novou vůdčí muflonku. Rychlá volba nové vedoucí muflonky souvisí i s větší šancí na přežití v případě napadení. Tento jev je pozorován i u jiných zcela odlišných druhů zvěře.

Mufloni dokážou velmi dobře využít reliéf terénu. V případě ohrožení se seskupí do těsnějšího útvaru a v případě velkého lánu pole se vždy přemístí do jeho středu tak, aby mohli v případě potřeby uniknout všemi směry. V případě honitby Mečichov a Hlupín využívají i početných vršků a vrchů či kopcovitých lesíků, ze kterých mají výborný přehled do krajiny a nebezpečí zaregistrují na velkou vzdálenost. Mufloni jsou také věrní kra-

jině, kde se narodili a pokud jsou ve stádu ponechány starší muflonky, pak se stádo vždy vrací periodicky na určitá místa v honitbě, která využívají např. ke kladení mláďat, přezimování apod.

2.5 Přehled legislativy týkající se mufloní zvěře

V této části uvádím platné zákony, nařízení vlády, vyhlášky a paragrafy pro lepší pochopení problematiky a snazší orientaci v dále předkládaných doporučeních:

- myslivecká legislativa

Zákon 225/1947 Sb., o myslivosti - zvěř užitková

- Vyhláška MZLVH ČR č. 77/1961Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře - doba lovu u muflona, muflonky a muflončete stanovuje od 1. 10. do 31. 12.

Zákon 23/ 1962 Sb., o myslivosti - zvěř užitková

- Vyhláška MZLVH č. 22/1965 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře - stanovuje dobu lovu
- Vyhláška MZLVH č. 4/1967 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře - stanovuje dobu lovu
- Vyhláška MZVŽ č. 10/1975 Sb., kterou se mění a doplňují vyhláška č. 4/1967 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře - stanovuje dobu lovu
- Vyhláška 245/2002 Sb. Ministerstva zemědělství o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách lovu zvěře

Podmínky lovu zvěře jsou dále upraveny zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 162/1993 Sb., č. 193/1994 Sb., č. 243/1997 Sb., nálezem Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 30/1998 Sb. a zákonem č. 77/2004 Sb.

- legislativa ochrany přírody

- Zákon 114 /1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

3 Historie druhu, rozšíření

3.1 Historie druhu

Biologové se snaží rozluštit otázku, co bylo dřív, muflon, nebo ovce. Domestikovaná ovce (*Ovis aries*) má spolu s muflonem (*Ovis musimon*) tolik společných znaků, že teorie „muflon byl genetickým otcem dnešních ovčích plemen“ se nabízí téměř sama. Kromě podobného vzhledu a velikosti sdílí s primitivními plemeny ovcí i stejný počet chromozomů a složení krevního barviva. Italský přírodovědec A. Ghibellini dospěl k velmi těsné genetické příbuznosti muflona s domácí ovci také analýzou kaseinu, syrovátkových proteinů a hlavních chemických parametrů mléka. Do teorií o původu ovcí je kromě muflona zařazena i ovce středoasijská (*Ovis ammon*) a „urial“ (*Ovis orientalis*), nejprimitivnější forma rodu *Ovis* (Tomiczek 2007). Muflon by mohl být předkem plemen, jako jsou severská ovce vřesová či ovce maršová.

Poslední výzkumy ale ukazují, že tomu bylo naopak (to není trend). Muflon by mohl být ve skutečnosti zdivočelou formou raně domestikovaných neolitických ovcí, které se spolu s člověkem dostaly na Korsiku a Sardinii zhruba před 9000 lety. Teorii podporují vykopávky z doby bronzové na různých místech Sardinie, ve kterých se našly umělecké figurky ovcí. Ty se muflonům nápadně podobaly. Obecně se nejčastěji udává, že ze Sardinie a Korsiky se muflon dostal do kontinentální Evropy.

Novější vědecké poznatky prokázaly, že evropský muflon pochází z Přední Asie, východně od spojnice Kaspické moře - Perský záliv, kde dodnes žijí jeho nejbližší příbuzní, arménská nebo anatolská divoká ovce (*Ovis gmelini gmelini*) isfahánský muflon (*Ovis gmelini isphahanica*) a laristanský muflon (*Ovis gmelini laristanica*). Věda se začala zabývat divokými ovci a tedy i muflonem, teprve na přelomu 18. a 19. století. V roce 1857 byla na Sahaře v pohoří Tassili objevena bizarní krajina z pískovce, se stovkami jeskynních rytin a maleb. Stáří těchto rytin bylo odhadnuto na

dobu mezi 8 000 - 15 000 tisíc let př. n. l. Našel se zde i „mufloní vlys“ z neolitu. Je to neklamný důkaz, že již v té době zde již žili mufloni, kteří se sem dostali s nomádskými kmeny. Na základě těchto objevů se nechal vysledovat cesta ke kořenům muflonů do Přední Asie, ale také cesta z pobřeží severní Afriky přes Středozevní moře k ostrovům Sardinie a Korsiky. Stoupající populaci zajistila hlavně nepřítomnost šelem včetně vlka na těchto ostrovech (Tomiczek 2007).

3.2 Rozšíření v Evropě

Obrázek 4: Rozšíření muflona v Evropě.

Za původní oblast výskytu muflona byly označovány středozevní ostrovy Korsika a Sardinie. Nicméně výsledky archeologických výzkumů publikované koncem 70. let 20. století a prakticky současně i cytologické studie ukázaly, že na zmíněné ostrovy přivedli (domácí) ovce zřejmě neolitičtí osadníci v 5. – 6. tisíciletí před naším letopočtem. Jedna z variant dokonce předpokládá, že jejich cesta mohla vést s nomádskými kmeny i oklikou přes severní Afriku. Tím pádem by muflon musel být až produktem „druhotného“ zdivočení domácích ovcí a nikoli, jak se předpokládalo, jejich předkem.

Přinejmenším počínaje polovinou 18. století byl muflon často chován a vysazován na mnoha místech Evropy. První zmínky o chovu muflona na evropském kontinentě se vztahují k vídeňským zvěřincům či oborám (Anděra 2009).

První historická zmínka o muflonu na evropské pevnině pochází z let 1566 - 1569, ve stavební dokumentaci renesančního paláce Neugebaude, u kterého měla být zahrada s bažanty a muflony. Dále kolem roku 1729 nechal princ Evžen přivést do Vídně na zámek Belveder „sardinskou ovci“ do svého zvěřince. Po jeho smrti císař Karel VI. získal tyto muflony pro zoologickou zahradu u zámku Schönbrunn u Vídně. Odtud se pak 19 ks muflonů dostalo do císařské obory. Od poloviny 19. století byla mufloní zvěř chována v mnoha oborách rakousko-uherské monarchie (Tomiczek 2007).

V současné době se muflon vyskytuje více či méně souvisle zejména v Německu, České republice, Rakousku a na Slovensku, poměrně hojný je i ve Španělsku, Francii, Itálii, Chorvatsku, Slovinsku, Maďarsku, Bulharsku a na Ukrajině (Krymu), ostrůvkovitý výskyt je uváděn z Pobaltí, žije i na Kypru a vysazen byl na Kanárských ostrovech (Teneriffe). Kontinentální populace se od muflonů ze Sardinie a Korsiky liší masivnějšími rohy i některými proporciemi lebky. Mimo Evropu muflon zdomácněl např. v Kalifornii, Texasu, Argentině, na Havajských ostrovech a Kerguelenách.

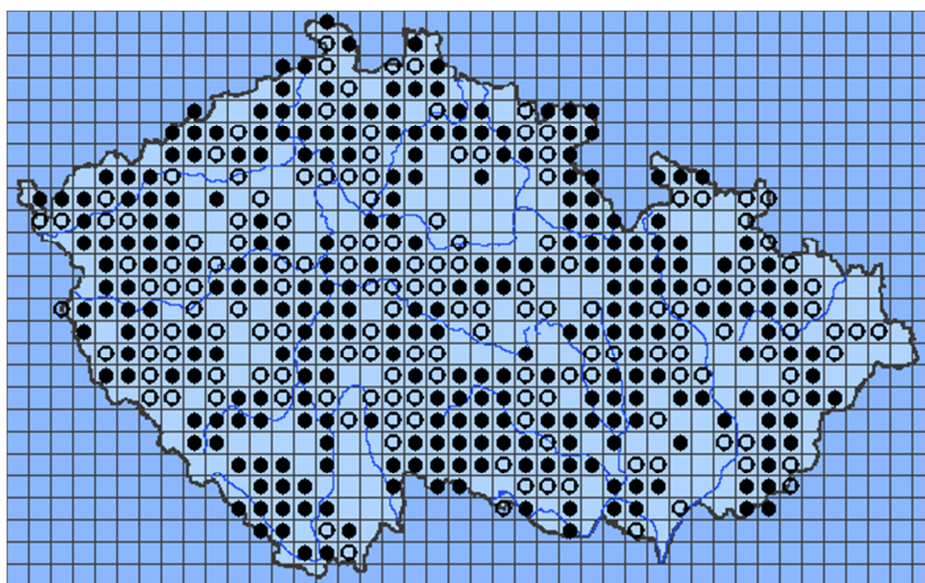
3.3 Rozšíření v České republice

Mufloní zvěř má na našem území za sebou více než sto let relativně úspěšné existence a za tu dobu tak dobře splynula s místním prostředím. V mnoha honitbách to na první pohled vypadá, jako by zde mufloni byli přirozenou součástí místní fauny. Historie většiny našich mufloních chovů je ovšem poměrně krátká a svědčí o ní zápisy v kronikách mysliveckých sdružení, či zbytky aklimatizačních obůrek (Kamler 2004).

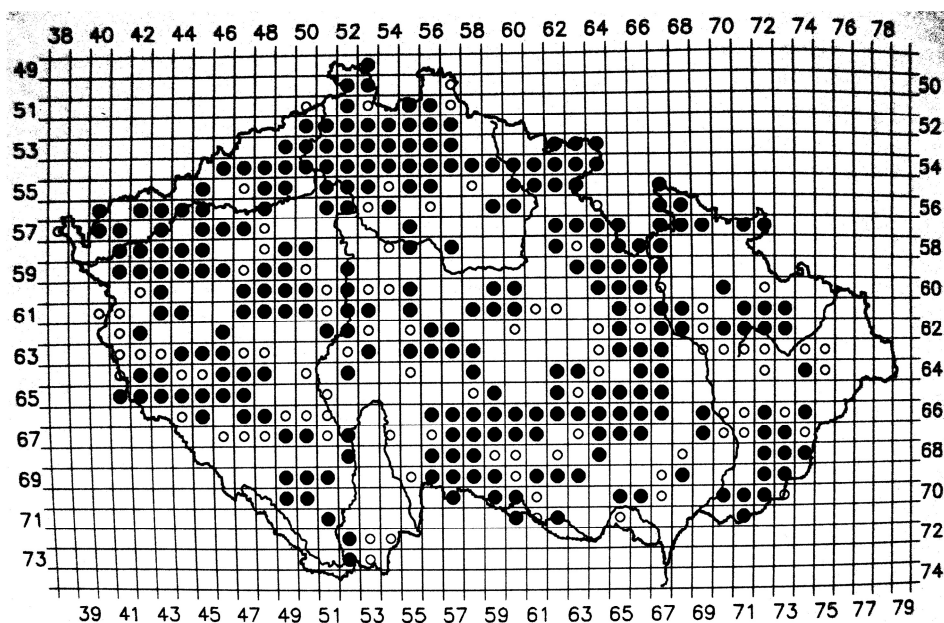
O počátcích chovu muflona na našem území máme jen mlhavé představy, mimo jiné i proto, že označení „muflon“ se začalo používat až od 19. století, zatímco dřívější záznamy hovoří o „divoké ovci“ (Anděra 2009). Ačkoli se tedy v archivech porůznu objevují zprávy o chovu divokých ovcí už od dob Rudolfa II., z lakonického popisu nelze určit o jaké druhy či formy ve skutečnosti šlo a žádné jiné věrohodné doklady se nezachovaly. Za první prokazatelný lze zatím považovat až import muflonů do Schwarzenberské Staré obory u Hluboké nad Vltavou na počátku 19. století, přičemž není vyloučené, že pocházeli z buquoyského chovu „divokých ovcí“ v Libějovicích na Strakonicku založeném v roce 1771. To by rámcově odpovídalo počátkům chovu muflona ve Vídni stejně jako i údajné vypuštění „divokých beranů“ na Křivoklátsku v roce 1740. Dále jsou „divoké ovce“ zmiňovány z obory Margareta na Jindřichohradecku (1762), z východních Čech (Choltická obora a Opočno kolem roku 1789), z jihočeských Nových Hradů (1791 - 1810) i západočeského Horšovského Týna (1798 - 1816).

Uvedené skutečnosti naznačují, že s chovem muflona (ač nebyl takto nazván) se v českých zemích začalo přinejmenším o půl století dříve, než se dosud tradovalo tj. poprvé v oboře Hluboká nad Vltavou v 50 - 60 letech 19. století. Dovezena sem byla z rakouské obory Lainz, ležící u Vídni. Ze Staré hlubocké obory byla zvěř postupně převezena do obory v Orlíku nad Vltavou. Dalším rozšiřováním se dostává mufloní zvěř do obory Borek v polesí Květov mezi Milevskem a Pískem, do obory v Kostelci nad Vltavou a Ostrák u Kouřimě. Dále byla mufloní zvěř rozšířena do celé řady oblastí, objevují se v Žinkovech, Opočně, Horšovském Týně, Ralsku, České Kamenici, Kersku u Nymburka, Hukvaldech a zejména v kamenitých a hornatých oblastech, kde si mohou obušovat neustále dorůstající kopýtka (Lochman 1979). Mufloní zvěř našla v přírodě našeho státu velmi dobré životní podmínky. V současné době je Česká republika naprostou světovou špičkou v chovu muflonů. Z lesního závodu Židlochovice u Brna pochází 8 z 10 největších trofejí na světě. U nás žije zhruba 35,8 % mufloní populace. To, že se u nás mufloní zvěři tak daří, má

i své stinné stránky. V mnoha lokalitách je několikanásobně přemnožena a působí značné škody na lesním porostu i přízemní vegetaci (Wikipedia).

Obrázek 5: Mapa rozšíření *Ovis orientalis musimon* Pallas, 1811

Obrázek 6: Výskyt muflona v ČR, 2005-2006 [zdroj: Anděra, Červený 2009]

- stálý výskyt
- nepravidelný výskyt

4 Chov a lov

4.1 Základy chovu

Mufloní zvěř se vzhledem ke svému způsobu života obtížně chová v jedné honitbě. Jeden kmen mufloní zvěře se v různých ročních obdobích často vyskytuje v sousedních honitbách. V těchto honitbách hledají možnosti, jak se na jejím lovu podílet buď zařazením honitby do jakostní třídy pro chov mufloní zvěře, nebo účastí na odstřelu. Je tedy vhodné pracovat s mufloní zvěří na větších celcích v rámci několika honiteb sdružených do oblasti pro chov této zvěře. Minulost – ale také přítomnost nás učí, že ochrana zemědělských kultur v sobě skrývá nebezpečí úplného vyhlazení volně žijící zvěře neomezeným lovem. S právem myslivosti je spojeno oprávnění a povinnost zvěř chránit s ohledem na biologické a ekologické faktory. Tedy na zájmy lesního hospodářství a zemědělství. Pod pojmem chov jde hlavně o plánovité hospodaření se stavem volně žijící zvěře, tedy všechna opatření k udržení a rozvoji zdravého a druhově pestrého stavu zvěře se zřetelem na ekosystém. K těmto opatřením patří úprava stavu volně žijící zvěře podle početnosti, poměru pohlaví, skladby věkových tříd a ochrana před nemocemi a nákazou (Tomiczek 2007).

Z nejdůležitějších opatření biologicko-ekologických k zamezení škod je tvorba biotopů, zlepšující životní podmínky zvěře. Zásadou je využití volných ploch k tomu, aby zvěř měla dostatek přirozené potravy po celý rok. Nejlépe jsou využitelná lesní políčka a lesní louky. Pro období chudé na pastvu se doporučuje pěstovat krmnou kapustu, topinambury, nebo směsku hrachu a vikve. Mufloní zvěř by se měla přikrmovat pouze v případě nouze, v období vegetačního klidu kdy není přirozená potrava k dispozici. Abychom zamezili škodám, působeným zvěří v lesním hospodářství a v zemědělství předkládáme občas odváděcí krmení, o jehož smysluplnosti však panují rozdílné názory. Do dnešní doby nemáme dostatek vědecky zpracovaných výsledků a důkazů o účelnosti a přípustnosti tohoto krmení. Toto krmivo slouží výhradně k zabránění škod a nesmí se použí-

vat k návnadě při výkonu práva myslivosti (Tomiczek 2007). Stav zvěře a jeho výše musí být v souladu s nabídkou přirozené potravy. Příliš velké zazvěření nevyhnutelně vede ke škodám. Obecně lze tedy říci, že v nížině a při nepatrné nebo jen krátce trvajících sněhových pokrývkách, není nutné žádné příkrmování.

Obrázek 7: Mufloní stádo. [zdroj: MS Hájky Mečichov]

4.2 Plánování lovu

Po prvních pokusech s vypouštěním muflona do volnosti v první polovině 20. století bylo rozšiřování jeho chovu – můžeme-li posoudit podle zameraných úlovků – zpočátku pozvolné, teprve až druhá polovina 20. století přinesla výrazný nárůst početnosti muflonů jak na volnosti, tak v oborách. Počet kusů ulovených v honitbách se s malými výkyvy zvyšoval ze zhruba 200 kusů okolo roku 1960 na bezmála 7600 kusů o třicet let později. Poté došlo k jistému poklesu počtu úlovků, v posledních pěti letech dosahují ve volných honitbách průměru 5064 kusů a normované sta-

vy by se měly pohybovat okolo 11 000 kusů (i když reálně jsou nepochybně mnohem vyšší).

U oborových chovů byl vývoj mysliveckého hospodaření s muflonem odlišný. Od roku 1966, kdy statistické výkazy rozlišují úlovky v honitbách a oborách, se počty muflonů ulovených v oborách zvyšovaly jen mírně na úroveň necelých 300 kusů v polovině 90. let 20. století. Počínaje rokem 1998 nastalo skokové navýšení lovu (jako odezva výrazného nárůstu počtu obor) a v posledních pěti letech se úlovky ustálily mezi zhruba 1400-1800 kusy při ročním průměru okolo 1590 kusů. Na celkovém počtu úlovků mají nyní obory podíl asi pětinový (Anděra 2009).

Cílem plánování lovu je zaručit trvalé využívání zvěře. Nejdůležitějšími předpoklady pro sestavení plánu je žádoucí nebo přípustný počet zvěře, poměr pohlaví, zachování potřebného dorostu a dodržení věkového rozčlenění. K tomu je nutné znát stavy zvěře. Tyto zjišťujeme v celé honitbě k určitému dni, v zimě čtením stop nebo u krmelců. Hustota zvěře je pojmem, kterým se rozumí počet kusů na 100 ha plochy k 1. dubnu každého roku. Ekonomicky únosná hustota zvěře je dána tím, jak dalece je možné dostupnými prostředky zamezit škodám. Věkové složení je určováno poměrem pohlaví a ovlivněno přírůstkem i cílovým věkem. Plán odstřelu platí pro myslivecký rok, který začíná 1. dubna a končí 31. března příštího roku. V plánech odstřelu musí být výměry honitby zvěře a navrhovaná výše odstřelu podle počtu pohlaví, kvality a věkových tříd. Při sestavování plánu odstřelu by se mělo především přihlédnout k přirozenému a tedy nejlepšímu poměru pohlaví, který je 1:1, a k odpovídající věkové struktuře. Průběžným odstřelem odstraňujeme především nemocné nebo poraněné kusy, bez ohledu na věk nebo pohlaví. Důležité je průběžný odstřel rozdělit rovnoměrně na samčí a samičí kusy (Tomiczek 2007).

4.3 Způsoby lovu

Nejobvyklejším způsobem lovu mufloní zvěře je šoulačka a čekaná. Nátláčka nebo naháňka mohou být za určitých podmínek úspěšné, ale není

to pravidlem. Způsob lovu volíme podle pohlaví, věku a kvality trofeje volíme a podle toho zda jde o redukční či selektivní odstřel. Při čekání je důležitá znalost denních stávaní a zvyklostí zvěře. Sama čekání, ať už sedíme na posedu, pozorovatelně nebo na zemi závisí na terénu a směru odkud vane vítr. Pro myslivce je nejzajímavějším způsobem lovu šoulačka. Vyžaduje tělesnou kondici a ovládnutí, výborný zrak a sluch. Tento způsob lovu vyžaduje cvik. Předpokladem je dobrá znalost honitby, stávaní, ohozů a pastvišť zvěře. Muflon je zvěř s denní aktivitou, ale největší úspěch na ulovení je ráno. Naopak večerní šoulačka bývá málokdy úspěšná, zvěř se spíše poplašší. Pro šoulačku je nutné rychlé odhadnutí pohlaví, věku a trofeje. V zimě zvláště při sněhové pokrývce, může být dobře připravená nátláčka jen s několika střelci a dvěma nebo třemi honci úspěšná, a to za nepatrného znepokojení zvěře. Předpokladem je dobrá znalost terénu a příznivé počasí (Tomiczek 2007).

5 Výskyt a chov mufloní zvěře na Strakonicku

S chovem mufloní zvěře na Strakonicku se začalo již kolem roku 1970, a to v Myslivecké jednotě Katovice a v roce 1986 zazvěření proběhlo v MS Hájky Mečichov. V posledních dvou desetiletích se vyskytuje především v honitbách MS Hájky Mečichov, MS Hubert Doubravice, MS Lipová Třebostice, MS Kaliště Střelskohoštická Lhota - Sedlo, MS Poříčí, MS Mníchov - Krty a MS Katovice. Tyto lokality zaujímají souvislé území o výměře 6 665 ha.

5.1 Popis území

5.1.1 Myslivecké sdružení Hájky Mečichov

Obrázek 8: Honitba Mečichov-Hlupín

Honitba se nachází v okolí obce Mečichova a Hlupína na území okresu Strakonice v Jihočeském kraji. Honitba se rozkládá asi třináct kilometrů severozápadně od Strakonice v Blatenské pahorkatině a leží v průměrné výšce 494 metrů nad mořem. Celková plocha honitby je 1 283 ha, z toho zemědělská půda činí 1 050 ha, lesní půda 180 ha, vodní plocha 29 ha a 24 ha ostatních ploch. Pětina katastru obce je osázena lesním poros-

tem. Vzhledem ke geografické poloze lze nalézt v obci velmi málo ploch s travním porostem. Krajina je převážně zemědělsko-výrobního charakteru.

5.1.2 MS Hubert Doubravice

Obrázek 9: Honitba Doubravice-Nahošín

Honitba MS Hubert Doubravice leží v nadmořské výšce cca 531 m nad mořem, zaujímá plochu 1143 ha, z toho zemědělská půda 884 ha, lesní půda 153 ha, vodní plocha 61 ha a cca 45 ha ostatních ploch. V současnosti, kdy většina půdy je v obhospodařování zemědělského družstva při zcela odlišných podmínkách a možnostech, než tomu bývalo za našich předků, je skladba pěstovaných plodin daleko pestřejší. Vedle stávajících plodin se hojně pěstuje také kukuřice, pšenice, ječmen a některé další plodiny.

5.1.3 MS Lipová Třebohostice

Honitba MS Lipová Třebohostice se nachází cca 12 km severně od Strakonice. Terén je velmi členitý. Turisticky je tato oblast poměrně zapomenuta. Krajina má velký půvab, je poměrně zalesněna, podél vodotečí a cest jsou aleje, četné remízky a rozptýlená zeleň. Průměrná nadmořská výška je 484 m. n. m. Chráněná krajinná oblast začíná na

západním okraji Třebohostic a zasahuje 3,5 km západně a jižně od Sedlice, dále až k Mačkovu, jižně od Tchořovic, ke Kadovu, Čečelovicím, Záboří a Doubravici. Krajina má zemědělsko-výrobní a rekreační charakter. Terén tvoří převážně kopcovité pastviny. Hlavními stromy jsou buk lesní a dub zimní. Převažujícími stromy acidofilních doubrav jsou dub letní a bříza bílá. V lesních porostech převažují smrk ztepilý, jedle bělokorá a borovice lesní. Celková plocha honitby je 975 ha, z toho 612 ha zemědělské půdy, 252 ha lesních ploch a 14 ha vodních ploch. Takřka jednu desetinu honitby, tj. 97 ha tvoří ostatní plochy.

Obrázek 10: Honitba Třebohostice-Zadní Zborovice

5.1.4 MS Kaliště, Střelskohošťická Lhota –Sedlo

Obrázek 11: Honitba Střelskohošťická Lhota-Sedlo

Honitba MS Kaliště, Střelskohošťická Lhota - Sedlo leží v nadmořské výšce cca 470 m nad mořem, zaujímá plochu 724 ha, z toho tvoří zemědělská půda 600 ha, lesní půda 111 ha, vodní plocha 13 ha. Vyskytují se zde menší lesíky s remízky, zatravněná půda a půda se zemědělskou výrobou.

5.1.5 MS Poříčí

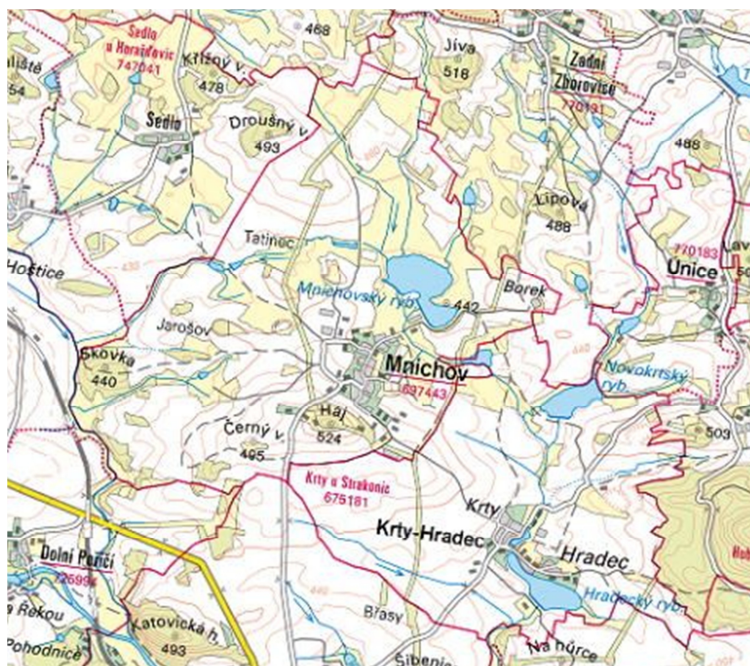

Obrázek 12: Honitba Poříčí

Honitba Poříčí leží v průměrné výšce 412 metrů nad mořem. První zmínku o obci nalezneme v historických pramenech v roce 1315. Celková plocha honitby je 616 ha, z toho zemědělská půda zabírá šedesátšest procent, lesní půda tvoří 60 ha, vodní plochy 22 ha. Lesy zabírají pouze kolem jedné desetiny katastru obce. Vzhledem ke geografické poloze bychom našli v obci velmi málo ploch s travním porostem.

5.1.6 MS Mnichov-Krty

Honitba Mnichov-Krty leží v nadmořské výšce cca 480 m nad mořem, zaujímá plochu 1027 ha, z toho tvoří zemědělská půda 925 ha, lesní půda pouze 19 ha, vodní plocha 51 ha a ostatní plochy 32 ha. Patří též k Blatenské pahorkatině, vyskytují se zde menší lesíky s remízky.

Obrázek 13: Honitba Mnichov-Krty

5.1.7 MJ Katovice

Obrázek 14: Honitba Katovice

Honitba MJ Katovice se rozkládá severně od města Strakonice v nadmořské výšce cca 493 m nad mořem, v členitém terénu. Zaujímá plochu 897 ha, z toho tvoří zemědělská půda 773 ha, lesní půda pouze 109 ha, vodní plocha 15 ha. Velké lesní komplexy se zde nevyskytují. V pahorkatinné části jsou menší lesy a remízky. Chráněná přírodní rezervace Kněžší Hora sloužila pro volný chov muflonů.

5.1.8 Celkový přehled výměr jednotlivých honiteb:

Tabulka 1: Velikost honiteb

	zem půda	lesní půda	vodní plocha	ostatní	celkem
Mečichov	1050	180	29	24	1283
Doubravice	884	153	61	45	1143
Třebohostice	612	252	14	97	975
Sedlo	600	111	13	0	724
Poříčí	533	60	22	1	616
Mnichov	925	19	51	32	1027
Katovice	773	109	15	0	897
Celkem	5377	884	205	199	6665

5.2 Historický výskyt – Myslivecká jednota Katovice

Prvními průkopníky chovu mufloní zvěře byla Myslivecká jednota Katovice. Zazvěření proběhlo kolem roku 1970. V dostupných materiálech (Lochman 1979) uveden jarní kmenový stav z roku 1977 a to 15 ks zvěře. Mufloni byli především soustředěni na katovické Kněží Hoře. Tato hora je chráněná přírodní rezervace s původní přirozenou doubravou, obsazenou hlavně duby a specifickými bylinami. Zdejší svahy posloužily pro volný chov muflonů, a výborně se jim zde dařilo. Chov muflonů byl však na Katovické Hoře silně devastující. Tato populace muflonů způsobovala značné škody okusem semenáčků, spásáním bylin a hlavně sešlapem vedoucím k půdní erozi. K zamezení negativního vlivu byla v roce 1994 část hory oplocena drátěným pletivem (oplocení probíhalo ve třech etapách). Po té došlo ke snížení stavu zvěře a oplocení bylo odstraněno. Postupně docházelo k obnově porostu. V současné době dochází k zarůstání původních bylin, tudíž se nabízí otázka „zda muflon nebyl naopak dobrý spásáč“? Výkon práva myslivosti zde není omezen, s výjimkou zákazu vý-

stavby krmných zařízení a posedů. V současné době zde sčítají kolem 17 ks zvěře.

5.3 Historický výskyt – MS Hájky Mečichov

Do roku 1947 byla honitba v pronájmu pana Švece z Prahy. V roce 1947 vzniká myslivecký spolek, u jehož vzniku stálo šest zakládajících členů. Honitba měla rozlohu kolem 1000 ha. Předsedou v té době byl pan Švec Ladislav z Prahy, hospodářem pan Braťka, dalšími členy pan Vonášek, Král, Křivanec a Vonášek. Toto společenství trvalo až do roku 1950. V tomto roce se honitba rozšířila o obce Hlupín, Střelskohoštická Lhota, Sedlo, Slivonice. V tomto seskupení vydrželi do roku 1956 - 57, kdy se oddělily zpět honitby Hlupín, Střelskohoštická Lhota a Sedlo a přistoupil spolek Čečelovice. Zde dělal předsedu pan Braťka a hospodáře pan Doubek z Čečelovic. Takto působili až do roku 1972. V tomto roce se společenství rozpadlo. K Mečichovské honitbě se vrátili myslivci z Hlupína. Předsedu společenstva dělal pan Malý Karel, hospodářem byl pan Matoušek Miloslav. Spolek vydržel až do roku 1993, kdy se právně změnil na MS Hájky Mečichov. V současné době je předsedou MS Hájky Mečichov pan Klečka František a hospodářem JUDr. Šťastný Marek a celé sdružení čítá 24 členů.

V roce 1947 bylo složení zvěře: zajíc, králík, koroptve a kachny v dosti hojném počtu. Bažantů bylo málo, srnčí jen zřídka a černá zvěř nebyla vůbec. Od roku 1965 - 66 se přestávají střílet koroptve a bažanti - lov pouze odchytem, v počtu 150 ks. Dalším odchyťovým druhem zvěře byl zajíc, který se odchyťoval každé tři roky v počtu 120 ks a to od roku 1965 až do roku 1985. Tato zvěř byla obchodována přes Interlov Praha.

V roce 1980 se začíná s umělým odchovem bažantů v počtu 250 ks ročně a v roce 1985 s odchovem kachen v počtu 120 ks ročně. Od roku 1980 – 88 došlo k úhynu králíků díky myxomatóze, zajíci také skoro vymizeli a od roku 1997 se nestřílí vůbec. V honitbě se od roku 1986 začala objevovat zvěř černá, jejíž populační nárůst má vliv na zvěř drobnou a zvěř

srnčí, jejichž stavy se snižují. V současné době stav srnčí zvěře dosahuje počtu 60 ks. V roce 1986 se členové rozhodli k zazvěření honitby mufloní zvěří. Dne 21. 2.1986 zakoupili přes Interlov Praha, od MS Kučeř a MS Přemysl Oráč, 9 ks zvěře. Z toho 2 ks beranů a 7 ks muflonek. U Hlupína, v místě staré drubežárny, byla zřízena aklimatizační obůrka, jejíž plocha činila něco kolem 1 ha půdy. Zde byli mufloni chováni 2 roky. Poté bylo do volné přírody vypuštěno kolem 25 ks zvěře.

5.4 Historický výskyt – ostatní MS

Protože mufloní zvěř je zvěř přebíhavá, objevuje se mufloní zvěř i v ostatních okolních již dříve zmíněných mysliveckých sdruženích a to hlavně v období říje.

MS Lipová Třebohostice vzniklo v šedesátých letech minulého století. Možnost vzniku sdružení byla dána pronájemem honitby o rozloze asi 1200 ha. Původní MS Třebohostice bylo až do roku 1981, kdy se sloučilo s MS Doubravice u Strakonic. Takto sdružení fungovalo po dobu 10 let, mělo 2300 ha a 45 členů. V roce 1991 se myslivecké sdružení dohodlo na tom, že se rozdělí na dva spolky. Dle statistik v MS Třebohostice sčítáno 11 ks a v MS Hubert Doubravice 30 ks.

MS Mnichov – Krty je dalším mysliveckým sdružením, kde zaznamenávali mufloní zvěř již krátce po zazvěření honitby Katovice tedy kolem roku 1972. V posledních letech zde sčítají kolem 20 ks mufloní zvěře a to zvláště v období říje. Zvěř zde migruje z obou zazvěřených honiteb.

5.5 Vývoj populace a současný stav

V současné době se nejvíce mufloní zvěře zdržuje v honitbě MS Hájký Mečichov. Občas se stádo rozdělí a část přebíhá do honitby MS Komušín a v době říje i do ostatních vyjmenovaných mysliveckých sdružení. MS Hájký Mečichov v současné době eviduje kolem 120 ks mufloní zvěře, která se vytrvale zdržuje na rozhraní MS Komušín, MS Záboří a MS Hájký Mečichov. Vzhledem k přemnožení populace má MS Hájký Mečichov vý-

jimku k odstřelu mimo zákonem stanovenou dobu lovu pro zvěř samičí do stáří dvou let. Mufloní zvěři se zde velice daří, má zde výhodné podmínky k přežití a velice dobré obhospodařování z řad myslivců, což je patrné i z obodovaných ulovených trofejí.

Obrázek 15: Ohodnocená trofej (viz příloha 1) [zdroj: JUDr. J. Šťastný]

Obrázek 16: Ohodnocená trofej (viz příloha 2) [zdroj: K. Kučera]

Dochází zde však i k úhynům zvěře. Jak přirozeným, tak z jiných důvodů. Na ukázce (viz Obrázek 17) nalezený muflon z měsíce listopadu 2011, beran, stáří cca 5 let. Vyjádření MVDr. J. Šoleho: „Podle vydupaného kruhu holé země v řepkovém poli lze usuzovat na toxický syndrom „řepkové anemie“, kdy vlivem S-methylcysteinsulfoxidu a NO_3 spolu s disbalancí

minerálních látek (obvykle nedostatek Mg a vysoký obsah K a N) dochází k nervovým příznakům – ataxie, apatie, poruchy motoriky o čemž svědčí přiložená fotografie. Na doprovodné dietetické problémy lze usuzovat i z potřísnění zádě řídkými výkaly. Patologickoanatomické vyšetření – anemie, subikterus, degenerace jater a ledvin, naplnění zažívacího traktu zelenožlutou řídkou zažítinou, katarálně hemorrhagický zánět střev – to vše nasvědčuje výše zmíněné intoxikaci.“

Obrázek 17: Uhynulý muflon v řepkovém poli. [zdroj: JUDr. M. Šťastný]

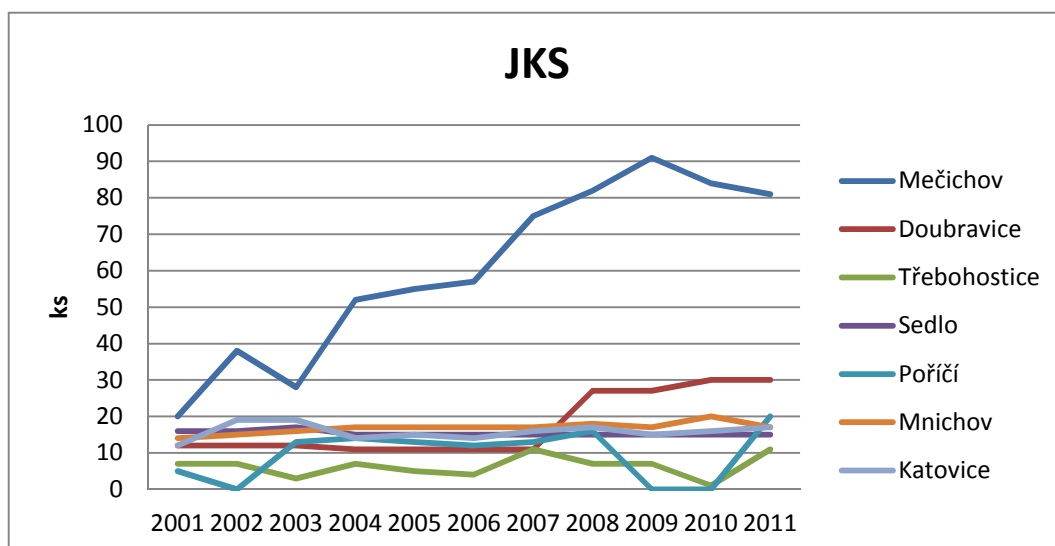

Obrázek 18: Postřelený nedohledaný úhyn. [zdroj: JUDr. M. Šťastný]

5.5.1 Tabulky stavu a odstřelu

Tabulka 2: JKS mufloní zvěře

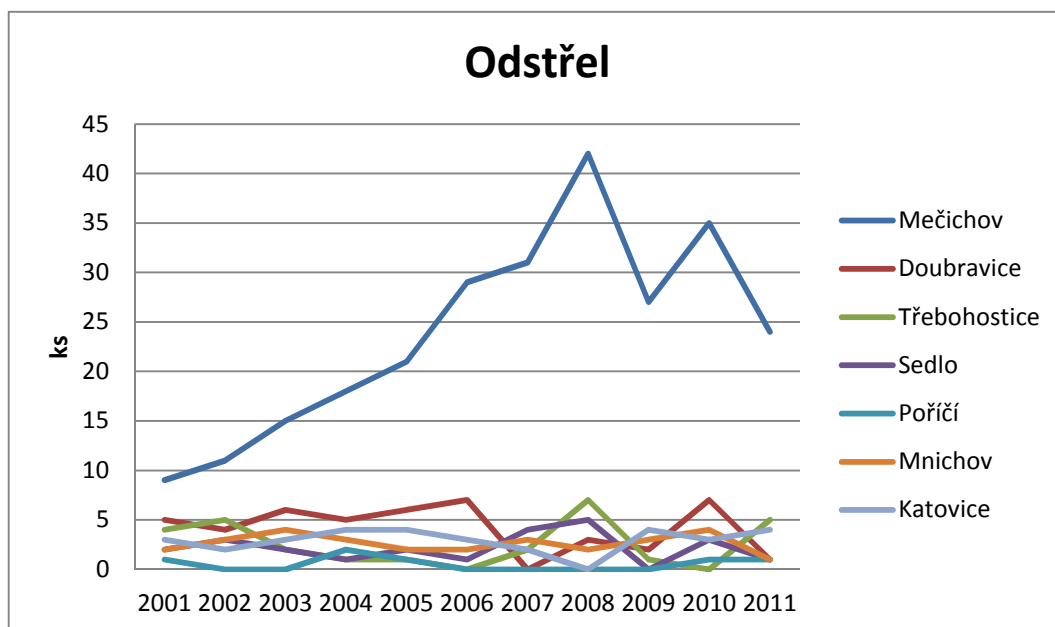
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mečichov	20	38	28	52	55	57	75	82	91	84	81
Doubravice	12	12	12	11	11	11	11	27	27	30	30
Třebohostice	7	7	3	7	5	4	11	7	7	1	11
Sedlo	16	16	17	15	15	15	15	15	15	15	15
Poříčí	5	0	13	14	13	12	13	16	0	0	20
Mnichov	14	15	16	17	17	17	17	18	17	20	17
Katovice	12	19	19	14	15	14	16	17	15	16	17
Celkem	86	107	108	130	131	130	158	182	172	166	191

Výskyt a chov mufloní zvěře na Strakonicku

Tabulka 3: Odstřely za poslední roky

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mečichov	9	11	15	18	21	29	31	42	27	35	24
Doubravice	5	4	6	5	6	7	0	3	2	7	1
Třebohostice	4	5	2	1	1	0	2	7	1	0	5
Sedlo	2	3	2	1	2	1	4	5	0	3	1
Poříčí	1	0	0	2	1	0	0	0	0	1	1
Mnichov	2	3	4	3	2	2	3	2	3	4	1
Katovice	3	2	3	4	4	3	2	0	4	3	4
Celkem	26	28	32	34	37	42	42	59	37	53	37

Obrázek 19: Stádo muflonů - Velké pole [zdroj: MS Hájky Mečichov]

6 Návrh možného managementu

Možný budoucí management lze formulovat do několika bodů či pravidel: nutnost zachovat poměr pohlaví 1:1, popř.: 2:1 ve prospěch samčí zvěře, dodržovat základní pravidla lovu, tzn. lovit přednostně muflončata bez ohledu na váhu a věk, poté muflonky zjevně přestárlé, muflony lovit nejdříve od 4 let věku, kdy začíná mít trofej nějaký užitek a smysl. Pochopitelně lovit veškeré kusy, které jsou zjevně poraněné, nemocné, vrůstavé či jinak handicapované (např. konstitučně slabé kusy apod.) nezbytná komunikace mezi jednotlivými uživateli honiteb, která vede ke kontrole správného odlovu, monitorování jednotlivých skupin zvěře, a která vede k dalšímu postupu v chovu zvěře.

Maximální využití minimálních možností, které dává zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb., (tj. např. povolení odlovu muflončat a muflonek mimo zákonem stanovenou dobu lovu, pokusit se využívat výjimky ze zakázaných způsobů lovu). **Striktně dodržovat výše uvedená pravidla.**

7 Závěr

Budoucnost mufloní populace v regionech zmiňovaných touto prací bude stále více záviset na lidech, zejména na jejich přesvědčení, že mufloní zvěř je v dnešní době neoddelitelnou součástí jejich honiteb. Přestože v případě mufloní zvěře se jedná o zvěř nepůvodní, má tato zvěř vysoký význam z hlediska pestrosti fauny v daných oblastech. Tento druh zvěře má smysl zachovat a v rozumné míře a v mezích možností i obhospodařovat. Přes negativní stránky této zvěře nelze přehlédnout i tu skutečnost, že tato zvěř dokáže v krajině spásat neatraktivní byliny a keře, kterým se ostatní druhy zvěře, jako je například srnčí, vyhýbá. Na negativních vlastnostech této zvěře se významným způsobem podílí zejména člověk, který nejenom mufloní zvěři, ale i ostatním druhům zvěře zabírá stále více prostoru pro život a snižuje kvalitu životních podmínek. K rušivým faktorům patří i „moderní turistika“, jde zejména o jízdu motokrosů, čtyřkolek v krajině či svévolné pobíhání psích mazlíčků bez jakéhokoliv dozoru. To vede nezbytně ke stresu veškeré zvěře, která se v dané lokalitě nachází. V neposlední řadě i nesprávný odlov, významným způsobem zasahuje do skladby mufloní populace. Mnohými uživateli honiteb je prováděn odlov pouze beranů, a to s přesvědčením, že „každý si musí střílet berana dokud ještě jsou“. Jedná se o zcela neprofesionální přístup, kdy takovýto jedinci zapomínají, že veškerá lovná zvěř je přírodním bohatstvím státu a stát pouze propůjčuje právo hospodařit s touto zvěří. Takovýto přístup porušuje veškerá pravidla přijatá společností chov, hospodaření a ostatně i etická pravidla, bez jejichž dodržování nelze provozovat myslivost. Mufloní zvěř je vysoce adaptabilní, nenáročná a je zdrojem masa, jakožto cenné suroviny, zdrojem kvalitní trofeje, zvěří, která je ještě schopna odolávat civilizačnímu tlaku a v neposlední řadě i jedinečným a nádherným zvířetem.

8 Seznam odborné literatury:

Andreska J., Andreskové E., 1993: Tisíc let myslivosti, Tina Vimperk, 442 str.

Červený Č., 2010: Odhad věku mufloní zvěře, Grada Publishing, a.s., Praha, 120 str.

Červený J., Anděra M., 2009: Velcí savci v České republice. Rozšíření, historie a ochrana. 1. Sudokopytníci (*Artiodactyla*), Národní muzeum, Praha, 88 str.

Červený J., a kol., 2004: Encyklopedie myslivosti, Ottovo nakladatelství, Praha, 591 str.

Kamler J., a kol., 2004: Muflon v lesním prostředí, Myslivost (2): 9-10.

Koubek P., Kamler J., 2003: Původní, nebo nepůvodní, divoký, nebo zdivočelý? Svět myslivosti (5): 8-9.

Lochman J., a kol., 1979: Dutorohá zvěř, Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 384 str.

Rakušan C., a kol., 1988: Základy myslivosti, Český myslivecký svaz, Praha, 416 str.

Tomiczek H., Türcke F., 2007: Mufloní zvěř. Biologie, chov a lov, VÍKEND s.r.o., Praha, 130 str.

Muflon - Wikipedie [online]. 22. 7. 2011 [cit. 2011-11-02]. Dostupné na WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Muflon>>.

Příloha 1 – Ohodnocení trofeje

I.		Medaile		J.		MUFLON									
		CIC				K		L		M		N		O	
		Body				Znak SPS		Měřená hodnota		Vypočtená hodnota		Koefficient		Body	
223,35						67	Délka pravého toulce	92,90	Průměr délek		91,05	1,00	91,05		
8	Odhad stáří	H		72	Obvod pravého toulce v první třetině	25,30	Průměr obvodů		25,30	1,00	25,30				
25	Hmotnost vyvržen. kusu v kg	G		73	Obvod levého toulce v první třetině	25,30	Průměr obvodů		24,60	1,00	24,60				
		74	Obvod pravého toulce v druhé třetině	24,70	Průměr obvodů		24,60	1,00	24,60						
		75	Obvod levého toulce v druhé třetině	24,50	Průměr obvodů		19,40	1,00	19,40						
		76	Obvod pravého toulce ve třetí třetině	19,30	Průměr obvodů		19,40	1,00	19,40						
2010	Rok	F		77	Obvod levého toulce ve třetí třetině	19,50	Průměr obvodů		19,40	1,00	19,40				
	11	Měsíc	Datum	79	Rozloha toulců	52,00	Průměr obvodů		52,00	1,00	52,00				
28	Den	80		Přirážky	barva	3,00	0 - 3 body	3,00	1,00	3,00					
		81			vrubování	3,00	0 - 3 bodů	3,00	1,00	3,00					
82	vinutí toulců	5,00	0 - 5 bodů		5,00	1,00	5,00								
Celkem kladných bodů												223,35			
	Druh honitby	E		85	Srážky	na vzhled	1	0 - 5 bodů	0,00	1,00	0,00				
	Chov. oblast	D		Celkem záporných bodů								0,00			
MS Hájký-Mečichov	Honitba	D		Poznámka											
Strakonice	Okres	Místo ulovení													
Jihočeský	Kraj	C													
JUDr. Jiří Štastný	Jméno lovce	B													
	Číslo Trofej	A		99	Bodová hodnota trofeje						223,35				
3	Druh Trofej	A		Obora Sedlice	23.2.2012	Brožovský									
		Místo hodnocení	Datum	Hodnotil		Číslo štítku									

Příloha 2 – Ohodnocení trofeje

Medaile		MUFLON								
CIC	Body	K	L		M		N	O		
		Znak SPS	Měřená hodnota		Vypočtená hodnota		Koeficient	Body		
		67	Délka pravého toulce	65,70	Průměr délek	66,05	1,00	66,05		
	177,70	68	Délka levého toulce	66,40						
3	Odhad stáří	I	72	Obvod pravého toulce v první třetině	24,20	Průměr obvodů	24,45	1,00	24,45	
			73	Obvod levého toulce v první třetině	24,70					
	Hmotnost vyvržen. kusu v kg	G	74	Obvod pravého toulce v druhé třetině	22,00	Průměr obvodů	22,15	1,00	22,15	
			75	Obvod levého toulce v druhé třetině	22,30					
			76	Obvod pravého toulce ve třetí třetině	15,60	Průměr obvodů	15,65	1,00	15,65	
			77	Obvod levého toulce ve třetí třetině	15,70					
2010	Rok	F	79	Rozloha toulců	42,40		42,40	1,00	42,40	
			80	Přirážky	barva	3,00	0 - 3 bodů	3,00	1,00	3,00
11	Měsíc		81		vrubování	2,00	0 - 3 bodů	2,00	1,00	2,00
			82		vinutí toulců	3,00	0 - 5 bodů	3,00	1,00	3,00
14	Den	Celkem kladných bodů							178,70	
4	Druh honitby	E	85	Srážky	na vzhled	1	0 - 5 bodů	1,00	1,00	1,00
	Chov. oblast									
	Hájky Mečichov	D	Celkem záporných bodů							1,00
	Strakonice		Poznámka							
	Jihočeský									
	Kamil Kučera	C								
	Jméno lovce									
	Číslo Trofej	B	99	Bodová hodnota trofeje					177,70	
3	Druh	A	Libějovice	21.4.2011	Brožovský					
			Místo hodnocení	Datum	Hodnotil	Číslo štítku				

Příloha 3 – Muflonka s růžky

